

Mnenje knjižničarjev o e-izobraževanju

Polona Marinšek

Narodna in univerzitetna knjižnica
polona.marinsek@nuk.uni-lj.si

Narodna in univerzitetna knjižnica (v nadaljevanju NUK) izvaja različne oblike neformalnega izobraževanja za knjižničarje¹, uporabnike in založnike. V prispevku se bomo osredotočili na izobraževanje, ki ga NUK izvaja za knjižničarje.

Ob pripravi dolgoročnejsih smernic za razvoj izobraževanja, ki ga zagotavlja NUK, smo leta 2016 izvedli spletno anketo o izobraževalnih potrebah slovenskih knjižničarjev, s katero smo med drugim pridobili tudi podatke o njihovem odnosu do različnih oblik e-izobraževanja². Anketni vprašalnik je skupaj izpolnilo 218 knjižničarjev. V nadaljevanju predstavljamo njihovo mnenje o e-izobraževanju ter njegovih oblikah in vsebinah.

V preglednici 1 so predstavljeni demografski podatki o anketirancih. Kot lahko vidimo, so anketni vprašalnik izpolnile večinoma ženske (87 %), in sicer z univerzitetno izobrazbo (64 %). Nekaj več od polovice anketirancev je imelo formalno izobrazbo bibliotekarske stroke (53 %), glede na starost jih največ spada v starostno skupino od 31 do 50 let (69 %). Največ anketirancev je bilo zaposlenih v splošnih knjižnicah (48 %), najmanj v šolskih (1 %).

Najprej nas je zanimalo, kakšen je odnos anketirancev do e-izobraževanja. Pri anketnem vprašanju so bili naprošeni, da z vrednostmi od 1 do 5 ocenijo svoje strinjanje s trditvami o koristih e-izobraževanja, pri čemer je vrednost 1 pomenila, da se anketiranec s trditvijo sploh ne strinja, vrednost 5 pa, da se z njo zelo strinja. Grafično so rezultati prikazani na sliki 1.

¹ Izraz knjižničarji se v prispevku uporablja za vse vrste strokovnih knjižničarskih delavcev.

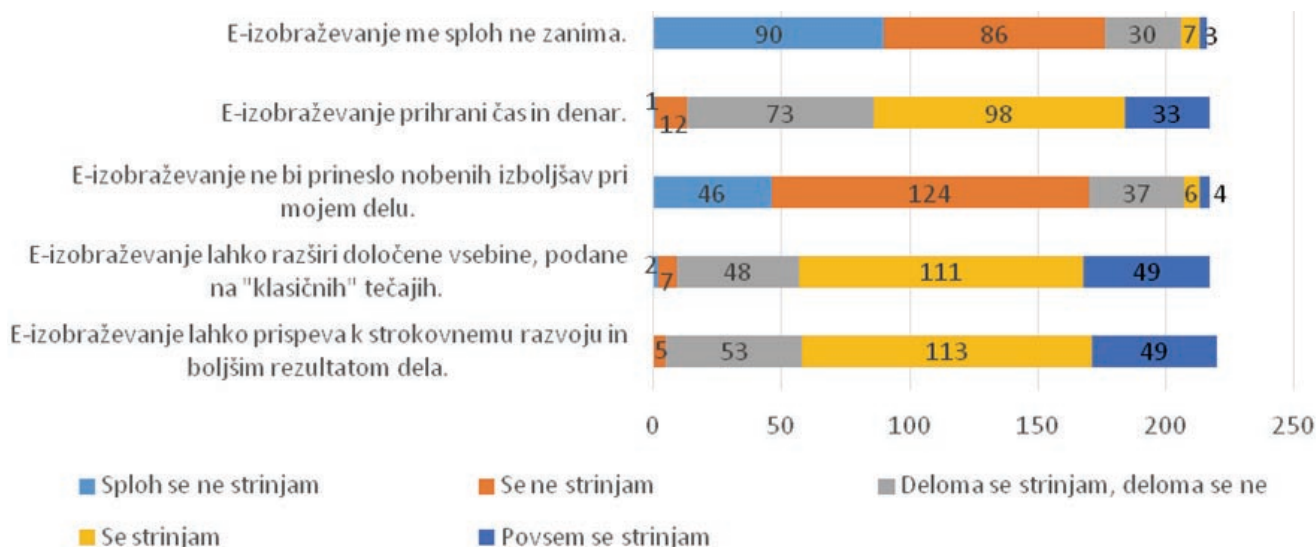
² Izraz e-izobraževanje se uporablja za vse oblike izobraževanja z uporabo IKT.

Iz preglednice 2 je razvidno, da se največ anketirancev strinja ali povsem strinja s trditvama, da e-izobraževanje lahko razširi določene vsebine, podane na klasičnih tečajih (74 %), oziroma da lahko prispeva k

strokovnemu razvoju in boljšim rezultatom dela (73 %). Večina (60 %) se jih je strinjala tudi s trditvijo, da e-izobraževanje prihrani čas in denar. A anketiranci niso izrazili strinjanja s trditvijo, da jih e-izobraževanje sploh ne zanima, in s trditvijo, da e-izobraževanje ne bi prineslo nobenih izboljšav pri njihovem delu. Glede na rezultate analize odgovorov lahko sklepamo, da imajo anketiranci do e-izobraževanja pozitiven odnos.

■ **Preglednica 1:** Demografske značilnosti anketirancev

SPOL (n = 214)	število	delež
moški	27	13 %
ženske	187	87 %
IZOBRAZBA (n = 218)	število	delež
srednja šola	17	8 %
višja šola	17	8 %
visoka strokovna/1. bolonjska st.	14	6 %
univerzitetna/2. bolonjska st.	140	64 %
podiplomska/3. bolonjska st.	30	14 %
FORMALNA BIBLIOTEKARSKA IZOBRAZBA (n = 182)	število	delež
da	96	53 %
ne	86	47 %
STAROST (n = 217)	število	delež
od 21 do 30 let	13	6 %
od 31 do 40 let	74	34 %
od 41 do 50 let	77	35 %
od 51 do 60 let	48	22 %
več kot 60 let	5	2 %
VRSTA KNJIŽNICE (n = 214)	število	delež
splošna	105	48 %
šolska	2	1 %
visokošolska	75	35 %
specialna	32	15 %

■ Slika 1: Strinjanje anketirancev s trditvami o koristih e-izobraževanja

V nadaljevanju smo anketirance prosili, da z vrednostmi od 1 do 4 ocenijo primernost štirih oblik e-izobraževanja, pri čemer je vrednost 1 pomenila najprimernejšo obliko, vrednost 4 pa najmanj primerno. Grafično so podatki prikazani na sliki 2.

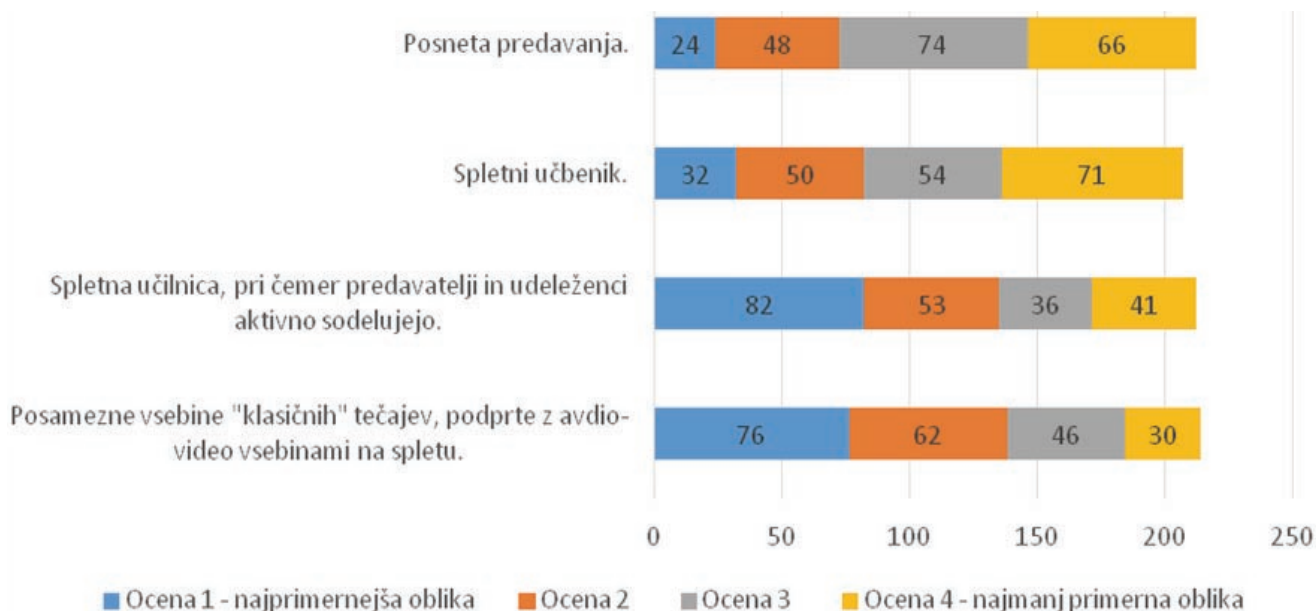
Kot najprimernejši obliki za izvajanje e-izobraževanja so anketiranci izbrali spletno učilnico (39 %) in s spletnimi vsebinami podprt »klasični« tečaj (34 %), medtem ko so spletni učbenik ali posneta predavanja le redki izbrali za najprimernejšo obliko e-izobraževanja (samo v 14 % oziroma 13 %

primerov). Podrobnejši podatki so razvidni v preglednici 3.

Anketiranci so podali tudi svoje predloge o primernih oblikah ter želeni vsebini e-izobraževanja. Na to vprašanje jih je od 217 anketirancev odgovorilo 60 (27 %).

■ Preglednica 2: Odnos anketirancev do e-izobraževanja (v %)

Trditve	n	(1) sploh se ne strinjam	(2) se ne strinjam	(3) deloma se strinjam, deloma se ne	(4) se strinjam	(5) povsem se strinjam
E-izobraževanje lahko razširi določene vsebine, podane na »klasičnih« tečajih.	217	1	3	22	51	23
E-izobraževanje lahko prispeva k strokovnemu razvoju in boljšim rezultatom dela.	220	0	2	24	51	22
E-izobraževanje prihrani čas in denar.	217	0	6	34	45	15
E-izobraževanje me sploh ne zanima.	216	42	40	14	3	1
E-izobraževanje ne bi prineslo nobenih izboljšav pri mojem delu.	217	21	57	17	3	2

■ Slika 2: Ocena primernosti posamezne oblike e-izobraževanja

Od 60 anketirancev jih je pet ocenilo, da zaradi nepoznavanja e-izobraževanja ne morejo podati nobenega vsebinskega predloga. Odgovore ostalih anketirancev lahko razdelimo na dve osnovni skupini. Prva vključuje predloge o zanje primernih oblikah e-izobraževanja, anketiranci so navedli naslednje: spletna konferenca, posneta predavanja, spletni učitelj, vaje z rešitvami, blogi, spletni učbenik ter aktualne novosti, posredovane z e-pošto. V drugo skupino spadajo predlogi o želenih vsebinah e-izobraževanja, ki vključujejo zlasti: novosti v katalogizaciji, novosti v stroki, bibliografijo, splošna računalniška znanja, računalniške aplikacije, iskanje literature in informacij po spletu, učenje tujih jezikov ter učenje organizacijskih znanj.

Od izvedbe ankete smo v NUK-u prenovili spletno stran izobraževanja, uvedli smo elektronsko prijavo na tečaje in prenovili tudi način obveščanja o aktualni ponudbi izobraževanja. Na tekoča obvestila o izobraževanju se lahko knjižničarji prijavijo na spletnem naslovu: <https://mreznik.nuk.uni-lj.si/izobrazevanje-knjiznicarjev>.

Rezultati ankete so nam pokazali, da so knjižničarji v večini naklonjeni e-izobraževanju, in sicer najbolj njegovi izvedbi v obliki spletnih učilnic oziroma dopolnjevanju klasičnih oblik izobraževanja s spletnimi vsebinami. V strateški načrt NUK-a za obdobje 2020–2024 smo zato kot enega od strateških ciljev vključili posodobitev

izobraževalne dejavnosti knjižnice s sodobnimi tehnološkimi rešitvami. Med drugim načrtujemo dopolnitev klasičnih izobraževalnih oblik z različnimi e-vsebinami, uvedbo e-učilnic ter izvedbo spletnih tečajev. Ukrepi med pandemijo novega koronavirusa so onemogočili izvajanje klasičnih oblik izobraževanja in nas s tem spodbudili, da smo v izredno kratkem času pobliže spoznali in uspešno preučili kar nekaj možnosti za izvedbo e-izobraževanja, kar bo zagotovo pripomoglo k še hitrejši uresnitvi naših načrtov. V kratkem načrtujemo tudi izvedbo raziskave o izobraževalnih potrebah knjižničarjev, ki se bo v veliki meri dotaknila tudi različnih vidikov e-izobraževanja. ●

■ Preglednica 3: Ocena primernosti posamezne oblike e-izobraževanja (v %)

Oblika e-izobraževanja	n	ocena 1 (najprimernejša oblika)	ocena 2	ocena 3	ocena 4 (najmanj primerna oblika)
Posamezne vsebine »klasičnih« tečajev, podprte z avdio-videovsebinami na spletu.	214	36	29	21	14
Spletna učilnica, pri čemer predavatelj in udeleženci aktivno sodelujejo.	212	39	25	17	19
Spletni učbenik.	207	15	24	26	34
Posneta predavanja.	212	11	23	35	31